

Miljørapport fra Norsk Skogsertifisering

For virksomheten i 2018

Oslo, mars 2019

Norsk Skogsertifisering

Omfang og virksomhet.

Norsk Skogsertifisering ble opprinnelig sertifisert av Det Norske Veritas i henhold til ISO 14001 Levende Skog skogstandard 2. mai 2000. Resertifisering er gjennomført i april 2003, mars 2006, juni 2009 og februar 2012, og sist mai 2018. Selskapet er nå sertifisert i henhold til ISO 14001 : 2015 og Norsk PEFC skogstandard fra 2016. Denne rapporten beskriver erfaringene etter mer enn 18 års virksomhet som sertifisert selskap, men har hovedfokus på resultater fra 2018.

Miljøpolitikk for Norsk Skogsertifisering

Norsk Skogsertifisering sammen med tilknyttede eiendommer skal arbeide for et sertifisert bærekraftig skogbruk, hvor hensyn til naturmiljø, friluftsliv, HMS og andre sosiale verdier ivaretas på en god måte sammen med skogbrukets potensial for CO₂-binding og økonomisk verdiskaping.

Utgangspunktet for arbeidet er en forpliktelse til å følge norsk lov og gjeldende Norsk PEFC Skogstandard.

Norsk Skogsertifisering og tilknyttede eiendommer skal:

- *Arbeide for økt kompetanse i hele organisasjonen om skogbrukets mulige påvirkning på miljø, klima og friluftsliv, og hvordan dette kan balanseres mot et mål om rasjonell og lønnsom skogsdrift.*
- *Drive et systematisk arbeid for å hindre forurensing og forbedre de samlede klima og miljøeffekter av det skogbruk som utøves, basert på et prinsipp om kontinuerlig forbedring.*
- *Arbeide for alminnelig tillit til vårt miljøstyringsystem gjennom praktisering av stor grad av åpenhet om relevant miljøinformasjon.*
- *Med tydelighet formidle innhold og krav i miljøarbeidet til egne medarbeidere, underleverandører, kunder og allmennhet.*
- *Arbeide for rasjonell integrering av skogstandard og HMS med annet kvalitetssikringsarbeid i alle ledd i produksjonskjeden.*

Selskapets miljøpolitikk ble behandlet av styret i april 2017. Enkelte oppdateringer og justeringer ble vedtatt. Miljøpolitikken er lagt ut på selskapets hjemmeside www.skogsertifisering.no.

Selskapets miljømål sammen med strategi for å nå målene ble sist revidert i mars 2018. Miljømålene vedtas av styret, etter en forutgående prosess hvor vi har vurdert behovene for forbedringer i vår virksomhet, samt status for måloppnåelse av de gamle miljømål. Behov for nye miljømål vurderes fortløpende, basert på erfaringer samt ISO 14001 : 2015.

Alle skogeiere som inngår avtale med Norsk Skogsertifisering slutter seg samtidig til den miljøpolitikk og de miljømål som er vedtatt for selskapet. Skogeiendommene vil i tillegg ha

enkelte mer spesifikke mål for egen virksomhet. Gjeldende miljøpolitikk og miljømål er alltid tilgjengelig på vår hjemmeside www.skogsertifisering.no

Miljømål for Norsk Skogsertifisering

Vedtatt av styret 6. mars 2018.

Norsk Skogsertifisering skal være blant landets fremste fagmiljøer innenfor bærekraftig skogbruk og skogsertifisering. Norsk Skogsertifisering skal bidra til en kostnadseffektiv, uavhengig og troverdig sertifisert kvalitetssikring av et bærekraftig skogbruk på eiendomsnivå i Norge, med utgangspunkt i gjeldende miljøpolitikk for virksomheten.

Hovedmålet er å videreutvikle system og rutiner for praktisering, dokumentasjon og kvalitetssikring av miljøsertifisering basert på PEFC og ISO 14001 på de enkelte tilknyttede eiendommer, slik at dette blir en naturlig og innarbeidet del av det løpende skogbruk. Det skal være en løpende prosess med stadig forbedring av så vel rutiner og systematikk som miljøtilpasninger.

Spesiell innsats skal bli gjort på de felter hvor miljøeffektanalyser, risikoanalyser, samsvarsanalyser, innspill fra eksterne og interne parter samt løpende revisjoner viser de klareste forbedringspotensialer.

Med dette som utgangspunkt er det satt opp følgende konkrete delmål for perioden fram til utgangen av år 2018 (målperioden):

- *Utvikle og iverksette interne hensiktsmessige rutiner for å følge opp nye miljøkrav som følge av nye krav fra virkeskjøpere basert på FSC CW.*
- *Avklare dokumentasjonskrav og utvikle rapporteringsrutiner for oppfølging av EUs tømmerforordning.*
- *Videreføre arbeidet for at eiendommer knyttet til Norsk Skogsertifisering får økt tilgang til gradert miljøinformasjon for sine arealer.*
- *Utvikle strategi og tiltak for å begrense risikoen for sosial dumping for innleiet arbeidskraft*
- *Avklare hindringer og muligheter for bruk av biodrivstoff i skogbruk*

Pr. 1. januar 2018 har 14 eiendommer/skogbruksvirksomheter inngått avtale med Norsk Skogsertifisering. Sertifiseringen er uavhengig av virkesomsetning og tilknyttede eiendommene kan selge tømmer som sertifisert til den tømmerkjøper de måtte ønske. Eiendommene har til sammen ca 3 370 000 daa, hvorav 2 080 000 daa er produktiv skog. Arealene er ekskl. Stangeskovene. I løpet av siste år har arealene øket noe som følge av et en ny eiendom har knyttet seg til ordningen.

Pr. 1. januar 2018 inngår følgende eiendommer/virksomheter i Norsk Skogsertifisering sitt sertifikat:

Drammen Kommuneskoger. Eidskog kommuneskoger Fritzøe skoger Hans Olsen Rustand Høibraaten Skog Landåsskogene DA Løvenskiold Fossum	Løvenskiold Vækerø Mathiesen Eidsvold Værk Meraker Bruk AS Maarud Gaard. Selvik Bruk AS Værdalsbruket AS Oslo kommuneskoger
--	---

Stangeskovene som tidligere inngikk i sertifikatet til Norsk Skogsertifisering, har fra sommeren 2014 eget sertifikat. Stangeskovene har fortsatt avtale med Norsk Skogsertifisering om bruk av systemløsninger, opplæring og internrevisjon.

Revisjoner.

Norsk Skogsertifisering er blitt revidert 22 ganger av Det Norske Veritas, hovedrevisjon i 2000 og 5 oppfølgingsrevisjoner, fram til ny hovedrevisjon i april 2003. Deretter har vi hatt årlige revisjoner, hvorav hovedrevisjon hvert 3. år. Siste hovedrevisjon var i 2018 og neste planlegges for 2021. Veritas har i sine revisjoner besøkt alle eiendommene minst en gang i forbindelse med revisjon i løpet av perioden 2000 – 2018.

Norsk Skogsertifisering har selv gjennomført oppstartsrevisjon på alle eiendommer som er med i ordningen, samt rutinemessige oppfølgingsrevisjoner. Totalt er det pr. 1. januar 2018 gjennomført 176 eiendomsviser rutinevisjoner på eiendommene i tillegg til oppstartsrevisjonene. I 2018 ble det gjennomført oppfølgingsrevisjoner på **8** eiendommer, tilsvarende **72 %** av tilknyttet areal, pluss internrevisjon av Stangeskovene. Totalt er **21** drifter eller skogkulturtiltak kontrollert i felt.

I tillegg foretas systematisk og dokumentert egenkontroll og internkontroll på de enkelte eiendommer.

Norsk Skogsertifisering gjennomfører også for egen virksomhet en årlig intern systemrevisjon.

Registreringer

Kantsoner

Kantsoner er registrert under alle revisjonsbesøk når vi har besøkt drifter hvor dette har vært aktuelt. Det er fokusert spesielt på kantsoner som følge av vannsystemenes betydning i skogen, der det følger av norsk PEFC-skogstandard at kantsoner skal utvikles eller spares.

Registreringen skjer slik at vi ved alle feltkontroller av drifter hvor det er aktuelt å ha kantsoner, så anslås kantsonens gjennomsnittlige bredde i felt. Tabellen nedenfor viser de årlige gjennomsnitt av disse anslåtte kantsonebredden.

Avvirket areal i kantsoner hvor det har stått ustabil ensjikt og ustabil granskog eller hvor hogsten er gjort av friluftshensyn, er ikke inkludert i anslagene på kantsonebredden.

For siste 10-årsperiode er gjennomsnittlig kantsonebredden registrert til 13,7 m.

Utvikling i registrert kantsonebredden:

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
18,0 m	11,8 m	17,2 m	15,9 m	14,8 m	13,9 m	10,7 m	13,0 m	11,8 m	10,4 m

Det er usikkerhet forbundet med registrering av kantsonebredden, og det vil være element av tilfeldighet i registrert utvikling fra år til år. Økningen fra 2010 til 2011 kan neppe tilskrives annet enn tilfeldig utslag, og at vi i 2009 og 2011 hadde enkelte målinger med spesielt vide kantsoner. Vi har ikke noe inntrykk av endret syn på kantsonebredden, annet enn at bredden i større grad etter hvert tilpasses forholdene på stedet. Gjennomsnittet for de siste 5 år er 12,0 m. Et slikt gjennomsnitt for flere år, gir et bedre inntrykk av det faktiske gjennomsnittet. Vi fikk med revidert PEFC standard i 2016 noe endring i regelverket for kantsoner, spesielt for smalere bekker. Dette kan bidra til utslag i statistikken, og bidrar til det som kan se ut som en synkende tendens. De gjennomsnitt som er registrert gjelder også areal hvor kantsonen er avvirket for å etablere ny kantsoner, jfr. standardens krav. Kantsonen blir i slike tilfeller registret ut i fra hva som faktisk er satt igjen, og ikke hva den fremtidige kantsonen er ment å bli.

Vurdert mot kravet i skogstandarden, oppfattes kantsonebreddene akseptable. Som gjennomsnitt ligger registrerte kantsonebredder på det nivå som angis i standarden.

Hogstform.

Omfanget av lukkede hogster er vurdert basert på informasjon og anslag innhentet på de eiendommer i sammenheng med utførte revisjoner. Vurderingen bygger på eiendomsvis anslag de siste år, og angir et omfang på lukkede hogster på til å være i størrelsesorden **6 - 8 % av avvirkningsvolum** som gjennomsnitt for de tilknyttede eiendommer, Tynninger er ikke inkludert i disse tallene. Tynningen alene er registrert til å utgjøre tilsvarende andel, ca 7 % av samlet avvirkning. Oslo kommuneskoger har kun lukket hogst. De kommer i tillegg til statistikken for andel lukket hogst på eiendommene. Det er vesentlig usikkerhet knyttet til dette anslaget for lukket hogst. Lukket hogst skal gjennomføres i granskog der det økonomisk og biologisk ligger godt til rette for dette. Utfordringen er at det er relativt få steder hvor dette er tilfellet, og at egnethet for lukket hogst varierer med forventet frøsetting de enkelte år. Enkelte eiendommer har prioritert lukkede hogster mot høyere liggende områder grunnet dårlige erfaringer i deler av den lavereliggende skogen.

Inntrykket fra revisjonene er fortsatt at omfanget av lukkede hogster, har sunket noe. Dette har sammenheng med dårlige erfaringer, med hensyn til stabilitet og svak sunnhet i bestand hvor det gjennomført lukket hogst. På denne bakgrunn har flere eiendommer tydeligere styrt hogstføringen og valg av lukkede hogster mot felt med lavere risiko for å mislykkes. Rapport fra Skogbrand bekrefter erfaringene i forhold til stabilitet.

Flatestørrelse

Vi registrerer flatestørrelse på alle feltkontrollerte hogster. Dette gir ikke et statistisk holdbart gjennomsnitt, men gir likevel en indikasjon på nivået. Gjennomsnittlig flatestørrelse registrert på feltkontrollene i 2014 var 34 da. For 2016 var tilsvarende tall 28 da. og 33 da for 2017.

Kartfesting av 5 %.

I henhold til ny norsk PEFC skogstandard skal 5 % av skogarealet hvor ordinær hogst ikke skal gjennomføres, kartfestes for alle eiendommen som har krav til Landskapsplan. Slik kartfesting er gjennomført på eiendomsnivå for 96 % av skogarealet som har avtale med Norsk Skogsertifisering.

Opplæringstiltak/kompetanseutvikling.

Kompetanseutvikling skjer for Norsk Skogsertifisering på 2 nivåer:

- Utvikling av kompetanse i sentral-leddet som faglig grunnlag for selskapets virksomhet.
- Formidling av kompetanse fra selskapet til eiendommene og ikke minst formidling av kompetanse og erfaring mellom eiendommene.

I tillegg skjer det et ikke uvesentlig og systematisk arbeid på de enkelte eiendommen med utvikling av egen kompetanse.

Kompetanseutviklingen sentralt har i 2018 bestått av:

- Deltakelse i prosess for etablering av norsk FSC standard for skogforvaltning.
- Deltakelse i ulike FoU-prosjekter
- Aktiv deltakelse i fora for samordning og erfaringsutveksling mellom miljøansvarlige hos de ulike sertifikatholdere i Norge, og ikke minst i aktiv deltakelse i prosessene for revisjon av skogstandard.

I lukket hogst-prosjektet ser vi at det absolutt er felt med lukket hogst hvor foryngelsen kommer bra og gjensatt skjerm har blitt stående.

Relevante FoU-prosjekter som vi har deltatt i 2018 har vært:

Tittel	Samarbeidspartner
Hvordan øke verdiskapingen og klimanytten i skogbrukets produksjonskjede basert på bruk av næringens egne energiressurser	Energigården, NIBIO, Viken Skog og MEF
Bildematching og droner. Oppfølging av prosjektet «Bruk av høydeinformasjon fra matching av digitale flybilder for bestandstaksering av skog».	Muligheter knyttet til bildematching og bruk av droner. Samarbeid med NMBU.
Skogkulturøkonomi, utarbeiding av regnemodeller og kalkulatorer for ulike skogskjøtselstiltak.	Samarbeid med Skogkurs og Skogeierforbundet
Mulighetsstudie for lassbærertransport på bæresvak mark	NIBIO
Fjellskoghogst, analyse av erfaringer med hensyn til foryngelse og tilvekst.	NIBIO og Glommen Skog
Lukket hogst. Undersøkelse av resultater med hensyn til stabilitet, tilvekst og foryngelse etter gjennomførte lukkede hogster.	NIBIO og Glommen Skog

Prosjektet «Hvordan øke verdiskapingen og klimanytten i skogbrukets produksjonskjede basert på bruk av næringens egne energiressurser» skal prøve ut og beskrive muligheter for bruk av 2. generasjons biodrivstoff i skogsmaskiner. Resultatene viser at denne typen biodrivstoff i praksis fungerer som ordinær diesel. Hovedproblemet er kostnadsforskjell mot fossilt drivstoff.

Formidling av kompetanse fra Norsk Skogsertifisering til eiendommene skjer gjennom en årlig fagsamling, intern- revisjoner, utsending av skriftlig materiale, bruk av hjemmeside og direkte kommunikasjon. I 2018 var den årlige fagsamlingen hos Mathiesen Eidsvold Værk i Eidsvoll og Hurdal. Feltdelen av denne samlingen var særlig knyttet opp mot planlegging og hensyn ved markberedning kantsoner. Ca 25 personer deltok på fagsamlingen i 2017, hvorav 2 personer fra Norsk Skogsertifisering og skogbiolog Erlend Rolstad. Vi har i tillegg holdt et kurs i PEFC skogstandard.

Eksterne henvendelser/klager

Eksterne henvendelser eller klager er registrert til 10 av eiendommene. De øvrige eiendommer har ikke mottatt noen eksterne henvendelser som kan ha preg av klage. Totalt er det loggført 84 henvendelser, men en stor del av disse har mer preg av forespørsel enn klage. 20 av henvendelsene kan sies å ha preg av klage knyttet til skogsdrift og etterlevelse av PEFC skogstandard. Ingen klager kan sies å påpeke vesentlige mangler i gjennomføring eller praktisering av skogstandard.

For de henvendelser som kan tolkes som klager, er det stort spenn i tema, hvorav de de vanligste er:

- Hogstgodkjenning.
- Rydding av stier
- Kantsone.
- Veibygging.
- Hogst i friluftsområde

Flere av klagene er reelt sett klager på forvaltningsvedtak/godkjenninger gitt av offentlig skogforvaltning. Vi har også i 2018 hatt få klager knyttet til kjørespor, og færre enn tidligere.

Klagene på rydding av stier etter hogst har i en del tilfeller reelt sett vært snøbrekk.

Forhold til HMS og forurensingsrisiko

Vi har i 2018 ikke registrert avvik eller observasjoner knyttet til ren forurensings-skade. Vi har i internrevisjonene gjennom året hatt oppfølging av HMS og risiko for skade på 3.person knyttet til velteplassarbeid. Særlig i bynær skog kan risiko for andre enn egne medarbeidere være en utfordring, og ikke minst knyttet til velteplasser og arbeid på disse.

Forhold til nye standarder

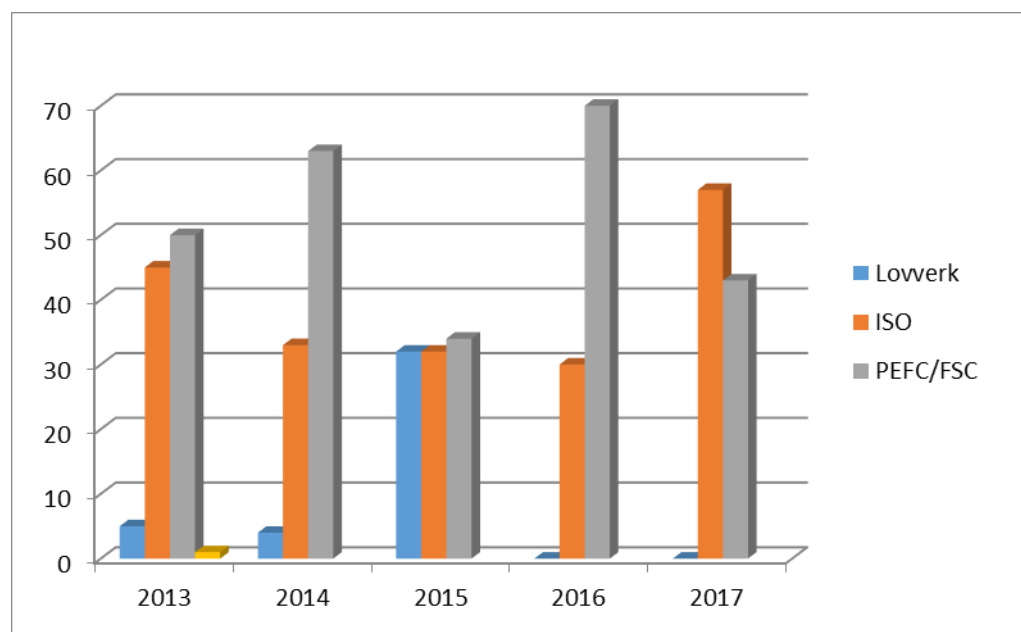
Vi har i 2018 ikke fått nye standarder som direkte følger av eget sertifikat, men vi har fått standardkrav knyttet til FSC Controlled Wood (CW), som mange tømmerkjøpere i Norge krever at vi leverandørene forholder seg til. Dette er fulgt opp med informasjon i vår årlige fagsamling om hva dette innebærer, samt utarbeidelse av rutiner for dette.

Avvik og observasjoner

Avvik og observasjoner er registrert både for Norsk Skogsertifisering som selskap, gjennom eksterne revisjoner og foretatte internrevisjoner på enkelteierdommer. I tillegg er det registrert interne avvik på de enkelte eiendommer som følge av eiendommenes egen internkontroll. Nedenfor er beskrevet de avvik og observasjoner/merknader som er fremkommet gjennom eksterne og interne revisjoner på eiendomsnivå. Interne avvik registrert av den enkelte eiendom inngår ikke, og kommer følgelig i tillegg.

Med observasjoner eller merknader menes skriftlige kommentarer i revisjonsrapportene.

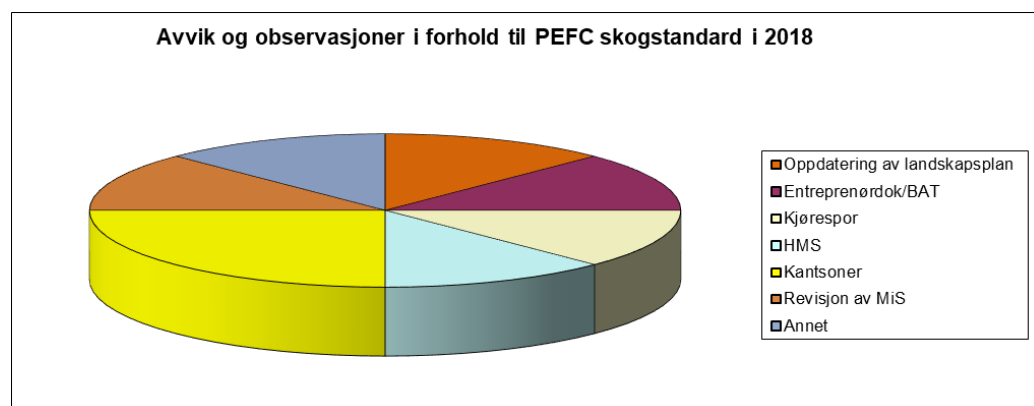
Fordeling av avvik og observasjoner, hovedgrupper fra intern-revisjoner på eiendomsnivå.

Figur 1.

Registrerte avvik og observasjoner som vises her er de som er registrert på de enkelte eiendommer av Norsk Skogsertifisering og Det norske Veritas (DnV) ved henholdsvis gjennomførte internrevisjoner og uavhengige 3. partsrevisjoner (DnV). Antallet registrerte avvik og observasjoner registrert på dette nivået i 2018 var 23. Eiendommenes egne registrerte avvik kommer i tillegg, og utgjør i størrelsesorden et tilsvarende antall.

Nærmere spesifikasjon av registrerte avvik i forhold til PEFC skogstandard fremgår av figurene nedenfor.

Figur 2.

Figuren viser fordeling av registrerte avvik og forbedringsområder i forhold til Norsk PEFC Skogstandard. Dette er fra revisjoner foretatt av Norsk Skogsertifisering (Intern-revisjoner) og Det norske Veritas (3.parts revisjon).

Det er til sammen 8 avvik og observasjoner knyttet til PEFC skogstandard. Registreringene registrert under «annet» er 1 observasjon. Denne gjelder rutine for varling av revisor ved avlorlige avvik). De øvrige registreringer gjelder:

Kantsoner (2) – Hogst i kantsone uten tilstrekkelig dokumentasjon og et tilfelle av lite sparing av småtrær i kantsone.

Oppdatering av landskapsplan (1) – Behov for utdyping av investeringsstrategi for eiendommen.

Entreprenørdokumentasjon inklusive oppfølging av BAT (1) – Gjelder avtaleforhold.

Kjørespor (1) – Grundigere vurdering av risiko for kjørespor før hogst.

Nøkkelbiotoper (1) – Gjelder behov for kvalitetssikring av nøkkelbiotoper ut i fra revisjonskravet som inntreffer etter 15 år.

HMS (1) – Gjelder sikring av velteplass og tømmerlunner.

Det er i 2018 identifisert 1 avvik knyttet til hogst inn i MiS, naturtyper eller reservatareal. Avviket er registrert gjennom ekstern henvendelse til eiendommen og inngår ikke i statistikken ovenfor. Avviket er fulgt opp med kontakt med biolog for etablering av erstatningsareal.

Vurdering av miljømål

Resultatene fra denne sammenstillingen av miljøstatus i forhold til de punkter som er evaluert gir et grunnlag for en foreløpig vurdering av hvordan Norsk Skogsertifisering med tilsluttede eiendommer ligger an i forhold til egne definerte miljømål.

Mål	Vurderingsmål/oppdager	Oppfølging
Utvikle og iverksette interne hensiktsmessige rutiner for å følge opp nye miljøkrav som følge av nye krav fra virkeskjøpere basert på FSC CW.	Følge opp endelig godkjent NRA med tilhørende rutiner som må følges opp på eiendommer som ikke er knyttet til FSC sertifikat.	Informasjon om krav og oppfølging er gitt på fagsamling i 2018. Skriftlig informasjon og rutiner for dette er formidlet i januar 2019. Behov for videre oppfølging vurderes.
Avklare dokumentasjonskrav og utvikle rapporteringsrutiner for oppfølging av EUs tømmerforordning.	Følge opp mot Landbruksdirektoratet hva som ønskes avklart, og hva som kan avklares med NSS sentralt og hva som eventuelt forventes fra eiendomsnivå. Formidle til eiendommene hvordan forespørsler her skal svares ut.	Arbeidet er fulgt opp gjennom bistand i konkrete case. Konkret rutine for dette blir laget i 2019.
Utvikle strategi og tiltak for å begrense risikoen for sosial dumping for innleiet arbeidskraft	Avklare regelverket og hvor langt ansvaret for oppdragsgiver og praksis i andre bransjer. Beskrive strategi og/eller tiltak for å begrense risikoen.	Arbeidet er foreløpig ikke startet opp. Gjennomføres i 2019.
Videreføre arbeidet for at eiendommer knyttet til Norsk Skogsertifisering får økt tilgang til gradert miljøinformasjon for sine arealer.	Fortsette oppfølgingen og påtrykket overfor direktoratet, og om nødvendig ta dette høyere opp i systemet.	Arbeidet er fulgt opp gjennom 2018, og vi har nå passordbeskyttet tilgang for tilknyttede eiendommer. Vi jobber videre med å forbedre løsningen.
Avklare hindringer og muligheter for bruk av bio-drivstoff i skogbruk.	Delta i utredning sammen med Energigården, for å avklare utfordringer og hindringer i forhold til økt bruk i skogbruk.	Prosjektet ble igangsatt i 2018 og går inn i 2019. Avsluttende skogdag gjennomført i mars 2019.

Samsvar

Oppfølging av vår samsvarsforpliktelse i forhold til ISO 14001:2015 følger av våre rutiner for internkontroll og revisjoner, vurderingen av etterlevelse av miljømål samt eksterne henvendelser.

Utfallet av disse fremgår av oppsummeringen av avvik og observasjoner, oppsummeringen av eksterne henvendelser og vurderingen av måloppnåelse knytte til miljømål. Med de avvik som er registrert samt noe mangler i måloppnåelse vurderes det ikke å være vesentlig svikt i samsvar mellom kravene, forpliktelser og resultater.

Oslo, mars 2019.
Norsk Skogsertifisering